

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента
кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького
державного педагогічного університету імені Івана Франка

Михаця Романа Миколайовича

на дисертаційне дослідження Марушки Магдалини Михайлівни
«Розвиток хореографічної освіти у Галичині (1919–1939 рр.)», подане на
здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності
13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

1. Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки.

Актуальність дослідження проблеми розвитку хореографічної освіти у Галичині (1919–1939 рр.) не викликає сумнівів і визначається об'єктивною потребою реформування вітчизняної системи освіти, подальшого розвитку педагогічної думки. Потреба в дослідженні порушеної проблеми зумовлена й необхідністю узагальнення педагогічних ідей чималої творчої спадщини та багатоаспектної діяльності хореографів досліджуваного періоду як важливого підґрунтя пошуку шляхів розв'язання актуальних освітніх проблем сьогодення. Адже, сучасна педагогічна наука зважається на пошук оптимального змісту освіти дітей та молоді, спрямованих на розвиток творчої індивідуальності, яка здатна сприймати прекрасне та ціннісне, наділена вмінням зберігати національні виховні традиції, зокрема й розуміти хореографічне мистецтво в усьому різнобарв'ї його проявів.

З огляду на це, дослідження М. Марушки, яке присвячене проблемі розвитку хореографічної освіти на теренах Галичини має беззаперечну актуальність.

Роботу виконано як складову наукової теми кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Формування цінностей особистості в європейському освітньому просторі: теорія та практика».

2. Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

У дисертаційній роботі окреслено тенденції розвитку хореографічної освіти Галичини у 1919–1939 рр. в контексті аналізу історіографічної проблеми.

Аналізоване дослідження становить реальний внесок у розвиток української хореографічної освіти, адже авторка справилася із завданням реконструювати надбання Галичини в історичному проміжку 1919–1939 рр. Дослідниці вдалося осмислити проблемну тему на перетині історії педагогіки і мистецтвознавства, на засадах інтерпретації синергетичного, феноменологічного, аксіологічного підходів тощо.

Завдяки опрацьованому фактажу газет і журналів за 1919–1939 рр., а саме аналізу численних статей та заміток, що стосувались предмету дослідження ущоденних газетах «Діло» та «Громадський вісник», двотижневику «Жінка», двотижневику «Назустріч», журналі «Нова хата», політично-господарському часописі «Новий час», місячнику освіти «Просвіта», часописі «Рідна школа», місячнику театру та сцени «Театральне мистецтво» та інших видань, дисертантка охарактеризувала різні форми хореографічного навчання у Галичині досліджуваного періоду.

3. Нові факти, одержані здобувачкою.

Дисертантка визначила найбільш оптимальні методологічні підходи до розв'язання досліджуваної проблеми; проаналізувала особливості розвитку педагогічних ідей хореографів Галичини 1919–1939 рр.; виявила особливості діяльності шкіл товариських танців в Галичині зазначеного періоду; визначила внесок хореографів Галичини у розвиток вітчизняної педагогічної думки досліджуваного періоду; з'ясувала сутність і зміст принципів навчання та виховання, які реалізовувалися у модерному танці, українському національному танці та товариських танцях; проаналізувала численні архівні документи, які пов'язувалися з проблемою розвитку хореографічної освіти та мистецтва Галичини.

Дослідниця окреслила внесок вітчизняних науковців у розвиток теорії та практики хореографічної освіти Галичини, збагативши факти української історіографії історії освіти, педагогічної персонології, історико-педагогічного джерелознавства новітнім матеріалом.

Магдалина Михайлівна обґрунтовано доводить, що з метою популяризації хореографічних студій для дітей та молоді в Україні доцільним є налагодження організаційних та творчих контактів з професійними й авторськими колективами; реклама роботи місцевих хореографічних шкіл у пресі, Інтернет-виданнях, соцмережах і на телебаченні; залучення й заохочення активних і творчих педагогів до організації хореографічних гуртків у школах та позашкільних установах.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертація чітко структурована, логіка наукового пошуку дозволила дослідниці конкретно сформулювати науковий апарат, мету і завдання роботи. Такий підхід дозволив отримати науково обґрунтовані висновки, які мають важливе теоретичне і практичне значення.

З метою розв'язання дослідницьких завдань дисертанткою застосовано також комплекс різноманітних методів дослідження: джерелознавчий, історіографічний, критики культурологічних, педагогічних джерел для систематизації й узагальнення ідей, відтворення кількісних і якісних показників педагогічної діяльності хореографів Галичини 1919–1939 рр., архівних документів, матеріалів періодичних видань щодо розвитку хореографічної культури та освіти в Галичині міжвоєнного періоду.

Вивчення наукових праць Марушки Магдалини Михайлівни свідчить про присутність наукового та виваженого підходу до висвітлення цієї важливої дослідницької проблеми. На нашу думку, однією з умов успішної реалізації завдань дослідження є її базова хореографічна підготовка та її науково-педагогічна професія.

Основні теоретико-практичні положення та висновки дисертаційного дослідження апробовано на численних наукових конференціях та опубліковано у 13 публікаціях авторки. Отже, результати аналізу змісту публікацій дослідниці переконливо нам свідчать про те, що наукові положення, висновки отримані в результаті дослідження, достатньо повно відображають основні положення, викладені в дослідженні.

5. Значення для науки і практики одержаних авторкою результатів

Основні результати роботи впроваджені в освітній процес Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Львівського національного університету імені Івана Франка, ліцею № 1 імені Івана Франка Дрогобицької міської ради Львівської області. Представлена дисертаційна робота відповідає паспорту зазначеної спеціальності. Заслуговують на увагу опубліковані матеріали дослідження.

6. Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації

Наукові здобутки М. М. Марушки становлять теоретичну та методичну базу для майбутніх досліджень, які дотичні до проблем з історії педагогіки, загальної педагогіки, хореографії тощо. Значну практичну цінність має укладений та впроваджений у навчальний процес методичний посібник «Теорія і методика класичного танцю». Матеріали дослідження можуть застосовуватися при розробленні освітніх програм та концепцій модернізації системи навчання хореографії.

Аналіз дисертації та автореферату Магдалини Михайлівни Марушки переконує у тому, що висновки та рекомендації, викладені у дослідженні мають перспективне значення для подальшого вивчення основ хореографічної освіти та виховання. Отримані у процесі наукового пошуку наукові результати розв'язують поставлені дослідницькі завдання.

7. Оцінка змісту дисертації та її завершеність.

Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Автором ґрунтовно проаналізовано сутність ключових понять дослідження; розкрито сучасні підходи до вивчення історії розвитку хореографічної освіти.

Заслуговує на увагу поділ джерельної бази дослідження на дві групи. До першої групи увійшли документи та матеріали органів влади, документація державних правоохоронних органів та освітніх установ, службове листування тощо та матеріали професійних об'єднань, культурно-освітніх товариств. До другої групи було включено періодичні видання 1919-1939 рр.

Привертає увагу й те, що дисертантка визначає танець як одну із форм суспільної свідомості, розглядає його через призму пізнання світу та еволюції духовної культури. Встановлено, що танцювальне мистецтво ґрунтувалося на узагальнених ідеях, різноманітних теоріях, філософсько-світоглядних концепціях, які означені різножанровими мистецькими творами. Під еволюцією змісту хореографічної освіти дослідниця розуміє поступовий процес, історію змін, накопичення педагогічного досвіду і вказує на те, що цей рух пов'язаний з відкриттям студій та формуванням шкіл.

У роботі встановлено, що у Галичині міжвоєнного періоду автори присвячували свої публікації питанням розвитку хореографічного мистецтва, аналізу виконавської майстерності, проблемам навчання танцям. У цьому контексті заслуговує на увагу аналіз просвітницької та педагогічної діяльності Марії Пастернак.

У змісті роботи подано чіткий аналіз діяльності львівських шкіл модерного танцю, серед них школи ритмопластики О. Федів-Суховерської, О. Федак-Дрогомирецької, танцювальних шкіл Б. Кац та М. Броневської.

Доведено, що в досліджуваній період навчання народній хореографії сприяло збереженню національної свідомості та самобутньої культури українців Галичини. Дисертанткою встановлено, що до народного

хореографічного мистецтва зверталось безліч товариств та громадських організацій, серед них українське товариство «Сокіл-Батько». У дисертації наведено матеріал про те, що по містах і містечках Галичини для членів «Соколу» періодично проводились руханкові курси, які включали і вивчення народних танців. Навчання сприяло формуванню танцювальних смаків.

З зазначеного вище можемо зробити висновок, що представлена до захисту наукова робота має високий рівень актуальності, репрезентує цікавий період розвитку історії хореографічної освіти України та прогнозує можливість творчого використання результатів в умовах сучасної української освіти та хореографії.

Загалом дослідження є оригінальним, завершеним та не містить положень, які раніше захищалися, містить значні архівні знахідки з історії педагогіки, української періодики, хореографічного мистецтва. Робота характеризується високим рівнем наукової новизни, має переконливу аргументацію висновків. Це доводить високий рівень фахової та науково-теоретичної підготовки фахівця, який здатний до логічного мислення.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи наукове значення отриманих дослідницею результатів, відзначимо окремі дискусійні положення, зауваження та побажання до змісту роботи:

1. У контексті висвітлення народно-танцювальних традицій Галичини значну увагу приділено аналізу творчої діяльності В. Авраменка як основоположника українського народного танцю. Зазначаємо, що робота виглядала б більш цілісно, якби дисертантка зупинилася на висвітленні хореографічного доробку В. Верховинця, який є також фундатором теоретичних засад українського танцювального мистецтва.

2. Аналізуючи освітньо-хореографічну діяльність в досліджуваний період, на нашу думку, авторка недостатньо уваги, приділила окресленню педагогічного доробку І. Залеської та Д. Нижанківської-Снігурович, які були послідовницями О. Суховерської. Аналіз їхньої хореографічної діяльності

надав би змогу чіткіше простежити динаміку подальшого розвитку ідей ритмопластичного стилю в Галичині.

3. Доречним видається деталізація педагогічного внеску окремих хореографів, які входили до Львівської філії професійного зв'язку артистів балету та вчителів танців. Це уможливило б виразніше представити результати дисертації.

4. У другому розділі дослідження у процесі здійснення актуалізації виховних засад хореографічної освіти Галичини в сучасну освітньо-виховну практику доцільно було б зупинитися на висвітленні можливих способів інтеграції провідних положень та методологічних підходів не тільки у навчальні дисципліни спеціальності 024 «Хореографія», 013 «Початкова освіта», але й скажімо 012 «Дошкільна освіта» для підготовки фахівців закладів дошкільної освіти.

5. Більш ґрунтовними, на нашу думку, могли б бути узагальнення щодо навчання хореографічного мистецтва у місцевостях Тернопільського та Станіславського воєводств.

6. Було б також доречно представити повний перелік персоналій педагогів хореографів у зведеній таблиці.

9. Висновок. Логіка дослідження, послідовність викладу основних положень та висновків надають дисертаційному дослідженню цілісності та завершеності. Не викликає сумніву теоретичне і практичне значення дослідження, результати якісно впроваджено у процес освітньої діяльності закладів різного рівня акредитації. Сформульовані висновки розкривають поставлені завдання, опубліковані праці містять наукові ідеї, оприлюднені у змісті дисертаційного дослідження.

Аналіз рецензованого дисертаційного дослідження та автореферату дозволяють зробити висновки про те, що дисертація є самостійним науковим дослідженням, з високим рівнем наукової новизни, відповідає чинним вимогам до кандидатських дисертацій (пп. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України

від 24.07.2013 р. №567 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р. та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р.), а його авторка Марушка Магдалина Михайлівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

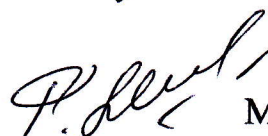
Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри народних музичних інструментів та вокалу

Дрогобицького державного педагогічного

університету імені Івана Франка

Михаць Р.М.

